

עפ"ת 47949/10/18 - שמואל קוגן נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ת 47949-10-18 קוגן נ' מדינת ישראל ואח'
תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

בפני כבוד השופטת חיה זנדברג
מערער שמואל קוגן
נגד
משיבה מדינת ישראל

פסק-דין

ערעור על פסק-דין של בית משפט השלום לתעבורה בירושלים (כב' השופטת שרית זוכביצקי-אורי) מיום 6.9.2018 בת"ד 3213-02-16.

פסק הדין בת"ד 3213-02-16

- ביום 26.12.2017 הרשיע בית המשפט קמא (כב' השופטת שרית זוכביצקי-אורי) את המערער בעבירות של חבלה של ממש, עבירה לפי סעיף 38(3) לפקודת התעבורה [נוסח חדש]; נהיגה בקלות ראש, עבירה לפי סעיף 62(2) לפקודת התעבורה; התנהגות הגורמת נזק, עבירה לפי תקנה 21(ב)(2) לתקנות התעבורה, התשכ"א-1961; ועבירה של אי מתן זכות קדימה על ידי רכב המתקרב לצומת, עבירה לפי תקנה 64(א)(2) לתקנות התעבורה.
- לפי ממצאי הכרעת הדין, ביום 2.12.2015 בסמוך לשעה 18:50 בשעת חשכה, במזג אוויר טוב וראות טובה, נהג המערער ברכבו והתקרב לצומת הרחובות משה ברעם ורחוב אל מדרסה. בכיוון הנגדי נסע באותה עת רוכב אופנוע. המערער פנה שמאלה בלי לתת זכות קדימה לרוכב האופנוע שנסע בנתיב הנגדי, ופגע בו. כתוצאה מכך, רוכב האופנוע סטה ימינה, עלה על המדרכה והתנגש בקיר בטון. רוכב האופנוע נפגע בתאונה אנושות בראשו, עבר סדרת ניתוחים, נמצא בהליכי שיקום ולא שב לאיתנו עד היום.
- בית המשפט קמא קבע כי בעת התאונה רכבו של המערער גלש 1.3 מטר לתוך נתיב נסיעתו של רוכב האופנוע וחסם אותו חלקית; כי אורות האופנוע דלקו קודם לתאונה; וכי שדה הראייה של המערער היה 138 מטר מתוך קו הצומת. בית המשפט קמא הוסיף וקבע כי המערער התרשל בכך שחרף שדה הראייה הרחב שהיה לו לא ראה את רוכב האופנוע, גלש לנתיב נסיעתו, בלם כשהבחין בו וגרם להתנגשות שהביאה לפגיעה הקשה ברוכב האופנוע. בית המשפט ציין כי מהירותו הגבוהה של רוכב האופנוע בעת התאונה תובא בחשבון במסגרת העונש, אך אין בה כדי להביא לכלל מסקנה שהתאונה הייתה בלתי נמנעת.
- ביום 6.9.2018 גזר בית המשפט קמא את דינו של המערער כדלקמן: פסילה מלנהוג למשך 4 שנים; מאסר בפועל למשך 5 חודשים, שירוצו בדרך של עבודות שירות; מאסר על תנאי; פסילה על תנאי; תשלום פיצויים לנפגע בסך 10,000 ₪.
- על פסק-דין זה הוגש הערעור הנוכחי, הן על הכרעת הדין הן על גזר הדין.

הערעור

עמוד 1

6. בערעור על הכרעת הדין טענו באי-כוח המערער כי בית המשפט קמא טעה בשעה שלא התיר להם לשוב ולחקור את בוחן התנועה ביחס לקשיים העולים, לטענתם, מכך שכיתוב של הבוחן מופיע על מדבקת בית החולים (מדבקה בה מופיעה שעת אשפוזו של רוכב האופנוע, שהיא, לכאורה, מאוחרת לשעה הנטענת בה רשם הבוחן את הדברים); כי בית המשפט קמא טעה בשעה שכתב כי שדה הראיה של המערער היה 138 מ"ר; כי קביעת בית המשפט קמא לפיה אורות האופנוע דלקו עובר לתאונה בטעות יסודה; וכי לא הוכחה התרשלותו של המערער. באי-כוח המערער הדגישו את מהירות הנסיעה הגבוהה, לטענתם, של רוכב האופנוע.
7. אשר לעונש: באי-כוח המערער טענו כי בית המשפט קמא טעה בקבעו כי המערער מצוי ברף הבינוני במתחם הענישה, ובכך שלא נתן משקל מספיק לנסיבותיו האישיות של המערער. עוד טענו באי-כוח המערער כי לא היה מקום שבית המשפט קמא יפסוק, מיוזמתו, פיצויים לרוכב האופנוע, בשעה שהתביעה לא ביקשה פיצויים אלו.
8. מנגד, ב"כ המדינה טען שדין הערעור להידחות. לעמדתו, הערעור סב כולו סביב שאלות שבעובדה, שבהן אין זה מדרכה של ערכאת הערעור להתערב. עוד טען ב"כ המדינה כי אין כל עילה להתערב בעונש המאוזן שגזר בית המשפט קמא על המערער, וכי הפיצויים שנפסקו לרוכב האופנוע הם על הצד הנמוך ביותר, נוכח הנזקים הקשים שנגרמו לו.
9. ב"כ רוכב האופנוע טען אף הוא כי דין הערעור להידחות, בוודאי בכל הנוגע לרכיב הפיצויים. לטענתו, בית המשפט מוסמך לחייב פיצויים מיוזמתו, ובשל הפגיעות הקשות שנגרמו לרוכב האופנוע (כפי שפורטו בהרחבה על ידי ב"כ רוכב האופנוע ועל ידי אמו של רוכב האופנוע), אין כל עילה להתערב בפסיקת הפיצויים.

דין והכרעה

10. דין הערעור להידחות, הן על הכרעת הדין, הן על גזר הדין.
11. הערעור על הכרעת הדין סב כולו סביב שאלות מובהקות שבעובדה. כידוע-
- "ככלל, ערכאת הערעור תימנע מלהתערב בממצאי עובדה של הערכאה הדיונית, אשר בידה הופקדה מלאכת ההתרשמות הישירה והבלתי אמצעית מהעדים והראיות שהובאו לפניה" (דברי כב' השופט ברק-ארז בע"פ 5622/08 משה נ' מדינת ישראל (2016), בפסקה 21 לפסק-הדין).
12. הוא הדין בענייננו. טענות המערער בסוגיית שדה הראייה הן טענות מובהקות שבעובדה, שאין עילה להתערב בהן. בית המשפט קמא דן בהרחבה בסוגיית שדה הראייה (עמ' 8-10 להכרעת הדין), וראה בה שאלה מרכזית הנדרשת לצורך הכרעה בהליך. בית המשפט ניתח הן את עדות המומחה מטעם המערער הן את עדותו של הבוחן המשטרתי, עיין בצילומים שצורפו לחוות הדעת, והתייחס לניסוי שערך הבוחן לצורך גיבוש עמדתו. לאחר ניתוח הראיות, קובע בית המשפט קמא כי:
- "אני מעדיפה את קביעת שדה הראייה של הבוחן שהתבססה על מדידה שביצעה ביום התאונה על פני קביעת הבוחן [=מטעם המערער]... המבוססת על חישובים ללא מדידה" (עמ' 10 להכרעת הדין).
13. בטיעוניו בערעור לא הצביע המערער על שגגה או על השמטה כלשהם שנפלו בניתוח הראיות, אלא טען כי הנכון היה, לעמדתו, שממצאי העובדה יהיה שונים, תוך שהוא טוען לסתירות נטענות כאלו ואחרות בעדות הבוחן המשטרתי. אולם, בהתאם לפסיקת בית המשפט העליון, אין בטיעונים כלליים מעין אלו כדי להקים עילה להתערבות של ערכאת הערעור, בשעה שיתרון ההתרשמות הבלתי אמצעית מהעדים נתון לערכאה קמא.
14. מטעמים דומים יש לדחות את טענות המערער בנוגע לאורות האופנוע. כך קבע בית המשפט קמא בסוגיית האורות, ואין כל בסיס להתערבות בממצאים אלו:
- "הבוחן רשם בסקיצה (ת/4) כי 'בעת פתיחת מתג הצתה הפנס נדלק' והעיד כי הוא בדק את האופנוע וראה שהאורות שלו נדלקו עם הדלקת מתג ההצתה-הסוויץ'. עוד אמר שרוב האופנועים עובדים כך שאין צורך במתג נוסף על מנת להדליק אורות בשל החובה להדליק אורות ביום (פרוט' עמ' 6 שו' 17-20). הנאשם טען כי לא ראה את הבוחן מבצע בדיקה זו.

... ב"כ הנאשם טען כי בדיקת האורות באמצעות הדלקת הסוויץ' הוספה לדו"ח הבוחן לאחר התאונה אך הוא לא עימת את הבוחן עם טענה זו.

אני מקבלת את עדות הבוחן כמהימנה וקובעת כי אורות האופנוע נדלקו עם הנעת האופנוע. בהתאם לכך אני קובעת כי אורות האופנוע דלקו קודם לתאונה" (עמ' 6 להכרעת הדין).

15. באשר לטענת המערער לפיה בית המשפט קמא טעה בשעה שלא התיר למערער לשוב ולחקור את בוחן התעבורה: בית המשפט קמא מבאר את החלטתו זו לאמור-

"אינני סבורה כי גם אם נרשמו מילים על הסקיצה לאחר שביקר העד בבית החולים יש בכך כדי להצדיק זימונו לחדש לעדות.

הנאשם יכול היה לשאול את העד שאלות ענייניות לגבי שדה הראייה והנזקים שנגרמו כתוצאה מהתאונה במסגרת חקירתו הנגדית. אין מניעה כי בסיכומיו יטען ב"כ הנאשם למשקלה של העדות ולסקיצה שנרשמה על ידי העד, בשם לב לטענותיו" (ראו החלטה מיום 12.9.2017).

16. כמו כן, בהכרעת הדין נדרש בית המשפט במפורש לטיעונים בנוגע למדבקה, ודחה אותם תוך שהוא מנמק הכרעתו בעובדות הצריכות לעניין, לאמור:

"ב"כ הנאשם טען כי בדיקת שדה הראייה בוצעה לאחר ביקור הבוחן בבית החולים, וכראיה לכך הצביע על הסקיצה (ת/4) עליה הודבקה מדבקה מבית החולים בה ניתן לראות כי הבוחן כתב בצמוד למדבקה כדי לא לעלות עליה, וכי אחת האותיות אף עלתה על המדבקה. יצוין כי ב"כ הנאשם לא עימת את הבוחן בחקירתו הנגדית עם טענה זו. יחד עם זאת אינני סבורה כי יש נפקות כלשהי לאפשרות כי בדיקת שדה הראייה בוצעה לאחר שביקר הבוחן בבית החולים כיוון שהיא נערכה באותו יום בשעת חשכה" (עמ' 9 להכרעת הדין).

17. החלטת בית המשפט קמא שלא לשוב ולזמן את הבוחן לעדות, מהנימוקים שפירט, וקביעת בית המשפט קמא לפיה אין נפקות לטיעוני המערער בנוגע לכיתוב על המדבקה, שכן בדיקת שדה הראייה נערכה על ידי הבוחן ביום התאונה בשעת חשכה (כשם שהתאונה אירעה בשעת חשכה), הן קביעות המעוגנות בדין, בחומר הראיות ובהגיונם של דברים, ואין עילה להתערב בהן.

18. ולבסוף, באשר למהירות הנסיעה של האופנוע: בית המשפט קמא נדרש לסוגיה זו, וקבע כי עדותו של הבוחן המסטרתי, שהייתה אמינה עליו, מביאה למסקנה שמהירותו של רוכב האופנוע הייתה כזו שיש להביאה במניין שיקולי הענישה, אך לא ניתן לומר כי הביאה לכך שהתאונה הייתה בלתי נמנעת (עמ' 10 להכרעת הדין). ואכן, הבוחן המסטרתי, שכאמור בית המשפט קמא נתן בו אמון, העיד כך:

"מהירות המותרת במקום היא 70 קמ"ש... לפי הנזקים באופנוע, הנזק שיש בקסדה הוא נסע יותר מ-70 קמ"ש ויש לי ניסיון של 20 שנה כאופנוען.

...אני עשיתי חישוב במידה והאופנוע היה נוסע ב-370 קמ"ש התאונה הייתה נמנעת כי היה מחוץ לשדה הראייה שלו. אם ניסע פחות מזה היה צריך לראות אותו בוודאות. הנתונים לחישוב זה הוא שהרכב הפרטי התקדם 1.32 שניות בתאוצה של 1.47 מטר בשנייה שזה תאוצה של רכב פרטי מעצירה" (עמ' 7 לפרוטוקול).

19. נמצא כי אין כל עילה להתערב בממצאי העובדה של בית המשפט קמא, המבוססים על הראיות שהוצגו בפניו ועל התרשמות בלתי אמצעית מהעדים. הערעור עניינו שאלות מובהקות שבעובדה, שבהן אין מדרכה של ערכאת הערעור להתערב, והמערער לא הצביע על כל פגם שנפל בהכרעת הדין. בית המשפט קמא נדרש לטענות הסנגוריה בהרחבה, ולאחר העיון והניתוח של הראיות שהוצגו בפניו לא ראה לנכון לקבלן. בהכרעה זו לא נפל כל פגם, ועל כן דין הערעור על ההרשעה להידחות.

20. הערעור על גזר הדין אף הוא דינו להידחות. רוכב האופנוע נפגע פגיעות קשות ביותר, כפי שהצביע על כך בית המשפט קמא, כעולה מן החומר הרפואי שהוצג, וכפי שהתרשמתי אף אני (יוער כי רוכב האופנוע הגיע לדיון בפניי כשהוא על כיסא גלגלים). העונש שנגזר על המערער מתיישב היטב עם עיקרון ההלימה, שהוא העיקרון המנחה בענישה, ועם מתחם הענישה הנוהג, כעולה מניתוח הפסיקה המפורט בפסק-דינו של בית המשפט קמא. בית המשפט קמא שקל את נסיבותיו האישיות של המערער; את עברו התעבורתי, אשר כפי שציין

בית המשפט קמא אינו מן החמורים אך גם אינו מקל; את מהירות נסיעתו של רוכב האופנוע; את חומרת העבירה וחומרת הפגיעה ברוכב האופנוע; וקבע כי המערער נמצא ברף הבינוני-גבוה של מתחם הענישה. אין כל עילה להתערב במסקנותיו אלו של בית המשפט קמא בדבר מתחם הענישה ובדבר מיקומו של המערער במתחם זה, ואין כל עילה להתערב בעונש שגזר בית המשפט קמא על המערער.

21. אשר לפיצויים שפסק בית המשפט קמא לטובת רוכב האופנוע: בית המשפט קמא ציין כי מדובר בפיצויים סמליים (עמ' 17 לגזר הדין), ונוכח הפגיעה הקשה ברוכב האופנוע בוודאי שאין עילה להתערב בגובה הפיצויים. ב"כ המערער הלן על כך שבית המשפט קמא פסק את הפיצויים הללו מיוזמתו, אולם דין טיעון זה להידחות. כדברי כב' השופט מזוז בע"פ 5860/14 **לביא נ' מדינת ישראל** (2016):

"עם חקיקת חוק זכויות נפגעי עבירה, התשס"א-2001, התחזקה התפיסה הרואה בדין הפלילי כדין שנועד להגן על החברה בכללותה אך גם על יחידה... תפיסה זו באה לידי ביטוי, בין היתר, בעידוד השימוש בהוראת סעיף 77 לחוק העונשין, מכוחה ניתן לפסוק פיצויים לקורבנות עבירה... הוראה זו נועדה להעניק סעד מידי לנפגע העבירה ולבטא הכרה חברתית בסבלו..."

הפעלת הסמכות לפסיקת פיצויים לקרבן עבירה על ידי בית המשפט אינה טעונה בקשה של התביעה, וגם החוק אינו מתנה זאת בבקשה של התביעה... על כן אין לקבל את טענתם של המערערים כי משנמנעה המדינה מלעתור לתשלום פיצויים, יש לבטל את הפיצויים אשר נפסקו על ידי בית משפט קמא... המתלוננים כאן נפגעו מהירי שבוצע על ידי המערערים וסבלו פציעות גופניות, וזהו לכאורה מקרה מובהק המצדיק פסיקת פיצויים" (שם, בפסקאות 16-17 לפסק-הדין).

22. באופן דומה, בענייננו, רוכב האופנוע נפגע קשה מאד בתאונה, ולכן - כפי שעמד על כך בית המשפט העליון בעניין **לביא הנ"ל** - זהו מקרה מובהק המצדיק פסיקת פיצויים. מה גם שפסיקת הפיצויים היא על הצד הנמוך ובית המשפט קמא ראה לנכון לפרוס את תשלום הפיצויים ל-5 תשלומים.

23. מטעמים אלו דין הערער להידחות, הן בנוגע להכרעת הדין הן בנוגע לגזר הדין.

24. המערער יתייצב בפני הממונה על עבודות שירות לשם ריצוי המאסר בעבודות שירות ביום 13.2.2019 בשעה 08:30.

אשר על כן, הערער נדחה.

ניתן היום, ד' שבט תשע"ט, 10 ינואר 2019, בהעדר הצדדים.